

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ശ്രീസീതാലക്ഷ്മണഭരതശത്രുഘ്നഹനുമത്സമേത ശ്രീരാമചന്ദ്ര പരബ്രഹ്മണേ നമഃ

ശ്രീമദ്രാമായണേ വാൽമീകീയേ ആദികാവ്യേ സുന്ദരകാണ്ഡേ

॥ ദ്വിതീയഃ സർഗഃ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

ശ്രീ രംഗരാമാനുജ മഹാദേശികൻ

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

ശ്രീഃ

ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ

ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ

॥ ദ്വിതീയഃ സർഗഃ ॥

ലങ്കാപുർയാ വർണനം തത്ര പ്രവേശവിഷയേ ഹനുമതോ വിചാരോ

ലഘുരൂപധരസ്യ തസ്യ പുർയാം പ്രവേശസ്തദാനീം

ചന്ദ്രോദയശോഭായാ വർണനം

സ സാഗരമനാധ്യക്ഷ്യമതിക്രമ്യ മഹാബലഃ |

ത്രികൂടസ്യ തദേ ലങ്കാം സ്ഥിതഃ സ്വസ്ഥോ ദദർശ ഹ || 5.2.1 ||

തതഃ പാദപമുക്തേന പുഷ്പവർഷേണ വീര്യവാൻ |

അഭിവൃഷ്ടസ്തതസ്തത്ര ബഭൗ പുഷ്പമയോ ഹരിഃ || 5.2.2 ||

യോജനാനാം ശതം ശ്രീമാംസ്തീർത്യാപുത്തമവിക്രമഃ |

അനീഃശ്വസൻ കപിസ്തത്ര ന സ്താനിമധിഗച്ഛതി || 5.2.3 ||

ശതാൻയഹം യോജനാനാം ക്രമേയം സുബഹുൻയപി |

കിം പുനഃ സാഗരസ്യാന്തം സംഖ്യാതം ശതയോജനം || 5.2.4 ||

സ തു വീര്യവതാം ശ്രേഷ്ഠഃ പ്ലവതാമപി ചോത്തമഃ |

ജഗാമ വേഗവാൻ ലങ്കാം ലഘുലയിത്യാ മഹോദധിം || 5.2.5 ||

ശാദ്വലാനി ച നീലാനി ഗന്ധവന്തി വനാനി ച |

മധുമന്തി ച മധ്യേന ജഗാമ നഗവന്തി ച || 5.2.6 ||

ശൈലാംശ്ച തരുസംഘരന്നാൻ വനരാജീശ്ച പുഷ്പിതാഃ |

അഭിചക്രാമ തേജസ്വി ഹനുമാൻ പ്ലവഗർഷഭഃ || 5.2.7 ||

സ തസ്മിന്നചലേ തിഷ്ഠൻ വനാൻയുപവനാനി ച |

സ നഗാഗ്രേ സ്ഥിതാം ലങ്കാം ദദർശ പവനാത്മജഃ || 5.2.8 ||

സരലാൻ കർണികാരാശ്ച ഖർജുരാശ്ച സുപുഷ്പിതാൻ |
പ്രിയാലാൻ മുചുലിനാശ്ച കൂടജാൻ കേതകാനപി || 5.2.9 ||

പ്രിയംഗുൻ ഗന്ധപൂർണാശ്ച നീപാൻ സപ്തച്ഛദാസ്തഥാ |
അസനാൻ കോവിദാരാശ്ച കരവീരാശ്ച പുഷ്പിതാൻ || 5.2.10 ||

പുഷ്പദാരനിബദ്ധാശ്ച തഥാ മുകുലിതാനപി |
പാദപാൻ വിഹഗാകീർണാൻ പവനായുതമസ്തകാൻ || 5.2.11 ||

ഹംസകാരണ്ഡവാകീർണാ വാപീഃ പദ്മോത്പലാവൃതാഃ |
ആക്രീഡാൻ വിവിധാൻ രദ്യാൻ വിവിധാശ്ച ജലാശയാൻ || 5.2.12 ||

സന്തതാൻ വിവിധൈർവൃക്ഷൈഃ സർവർതുമലപുഷ്പിതൈഃ |
ഉദ്യാനാനി ച രദ്യാണി ദദർശ കപികുഞ്ജരഃ || 5.2.13 ||

സമാസാദ്യ ച ലക്ഷ്മീവാൻ ലങ്കാം രാവണപാലിതാം |
പരിവാദിഃ സപദ്മാദിഃ സോത്പലാദിരലക്യതാം || 5.2.14 ||

സീതാപഹരണാത് തേന രാവണേന സുരക്ഷിതാം |
സമന്താദ് വിചരദ്ഭിശ്ച രാക്ഷസൈരുഗ്രധൻവിദിഃ || 5.2.15 ||

കാഞ്ചനേനാവൃതാം രദ്യാം പ്രാകാരേണ മഹാപുരീം |
ഗൃഹൈശ്ച ഗിരിസങ്കാശൈഃ ശാരദാംബുദസന്നിഭൈഃ || 5.2.16 ||

പാണ്ഡരാദിഃ പ്രതോലീദിരുച്ചാദിരഭിസംവൃതാം |
അട്ടാലകശതാകീർണാം പതാകായുജശോഭിതാം || 5.2.17 ||

തോരണൈഃ കാഞ്ചനൈർഭിവൈർലതാപക്തിവിരാജിതൈഃ |
ദദർശ ഹനുമാൻ ലങ്കാം ദേവോ ദേവപുരീമിവ || 5.2.18 ||

ഗിരിമൂർധ്നി സ്ഥിതാം ലങ്കാം പാണ്ഡുരൈർഭവനൈഃ ശുഭൈഃ |
ദദർശ സ കപിഃ ശ്രീമാൻ പുരീമാകാശഗാമിവ || 5.2.19 ||

പാലിതാം രാക്ഷസേന്ദ്രേണ നിർമിതാം വിശ്വകർമ്മണാ |
പ്ലവമാനാമിവാകാശേ ദദർശ ഹനുമാൻ കപിഃ || 5.2.20 ||

വപ്രപ്രാകാരജ്വലനാം വിപുലാംബുവനാംബരാം |
ശതഘ്നീശൂലകേശാന്താമട്ടാലകാവതംസകാം || 5.2.21 ||

മനസേവ കൃതാം ലങ്കാം നിർമിതാം വിശ്വകർമ്മണാ |
ദ്വാരമുത്തരമാസാദ്യ ചിന്തയാമാസ വാനരഃ || 5.2.22 ||

കൈലാസനിലയപ്രവൃമാലിഖന്തമിവാംബരം |
ധ്രിയമാണമിവാകാശമുച്ഛിതൈർഭവനോത്തമൈഃ || 5.2.23 ||

സമ്പൂർണാം രാക്ഷസൈർഘോരൈർനാഗൈർഭോഗവതീമിവ |
അചിന്ത്യാം സുകൃതാം സ്പഷ്ടാം കുബേരാധ്യുഷിതാം പുരാ || 5.2.24 ||

ദംഷ്ട്രാദിർബഹുഭിഃ ശൂരൈഃ ശൂലപട്ടിശപാണിഭിഃ |
രക്ഷിതാം രാക്ഷസൈർഘോരൈർഗുഹാമാശീവിഷൈരിവ || 5.2.25 ||

തസ്യാശ്ച മഹതീം ഗൃഹ്ണിം സാഗരം ച നിരീക്ഷ്യ സഃ |
രാവണം ച രിപും ഘോരം ചിന്തയാമാസ വാനരഃ || 5.2.26 ||

ആഗത്യാപീഹ ഹരയോ ഭവിഷ്യന്തി നിരർഥകാഃ |
നഹി യുദ്ധേന വൈ ലങ്കാ ശക്യാ ജ്ഞേതും സുരൈരപി || 5.2.27 ||

ഇമാം ത്വവിഷമാം ലങ്കാം ദുർഗാം രാവണപാലിതാം |
പ്രാപ്യാപി സുമഹാബാഹുഃ കിം കരിഷ്യതി രാഘവഃ || 5.2.28 ||

അവകാശോ ന സാമ്നസു രാക്ഷസേഷ്വഭിഗമ്യതേ |
ന ദാനസ്യ ന ഭേദസ്യ നൈവ യുദ്ധസ്യ ദൃശ്യതേ || 5.2.29 ||

ചതുർണാമേവ ഹി ഗതിർവാനരാണാം തരസ്യിനാം |
വാലിപുത്രസ്യ നീലസ്യ മമ രാജ്ഞശ്ച ധീമതഃ || 5.2.30 ||

യാവജ്ജാനാമി വൈദേഹീം യദി ജീവതി വാ ന വാ |
തത്രൈവ ചിന്തയിഷ്യാമി ദൃഷ്ട്യാ താം ജനകാത്മജാം ||5.2.31 ||

തതഃ സ ചിന്തയാമാസ മുഹൂർത്തം കപികുഞ്ജരഃ |
ഗിരേഃ ശൃംഗേ സ്ഥിതസ്തസ്മിൻ രാമസ്യാഭ്യുദയം തതഃ ||5.2.32 ||

അനേന രൂപേണ മയാ ന ശക്യാ രക്ഷസാം പുരീ |
പ്രവേഷ്യം രാക്ഷസൈർഗുപ്താ ക്രൂരൈർബലസമൻവിതൈഃ ||5.2.33 ||

മഹൗജസോ മഹാവീരയാ ബലവന്തശ്ച രാക്ഷസാഃ |
വഞ്ചനീയാ മയാ സർവേ ജാനകീം പരിമാർഗതാ ||5.2.34 ||

ലക്ഷ്യാലക്ഷ്യേണ രൂപേണ രാത്രൗ ലങ്കാപുരീ മയാ |
പ്രാപ്തകാലം പ്രവേഷ്യം മേ കൃത്യം സാധയിതും മഹത് ||5.2.35 ||

താം പുരീം താദൃശീം ദൃഷ്ട്യാ ദുരാധർഷാം സുരാസുരൈഃ |
ഹനുമാംശ്ചിന്തയാമാസ വിനിഃശ്വസ്യ മുഹൂർമുഹുഃ ||5.2.36 ||

കേനോപായേന പശ്യേയം മൈമിലീം ജനകാത്മജാം |
അദൃഷ്ട്യാ രാക്ഷസേന്ദ്രേണ രാവണേന ദുരാത്മനാ ||5.2.37 ||

ന വിനശ്യേത് കഥം കാർയം രാമസ്യ വിദിതാത്മനഃ |
ഏകാമേകസ്തു പശ്യേയം രഹിതേ ജനകാത്മജാം ||5.2.38 ||

ദൂതാശ്ചാർമാ വിനശ്യന്തി ദേശകാലവീരോധിതാഃ |
വിക്ലവം ദൂതമാസാദ്യ തമഃ സൂർയോദയേ യഥാ ||5.2.39 ||

അർമാനർമാന്തരേ ബുദ്ധിർനിശ്ചിതാപി ന ശോഭതേ |
ഘാതയന്തീഹ കാർയാണി ദൂതാഃ പണ്ഡിതമാനീനഃ ||5.2.40 ||

ന വിനശ്യേത് കഥം കാർയം വൈക്ലവ്യം ന കഥം ഭവേത് |
ലഘ്വനം ച സമുദ്രസ്യ കഥം നു ന ഭവേദ് വ്യഥാ ||5.2.41 ||

മയി ദൃഷ്ടേ തു രക്ഷോഭീ രാമസ്യ വിദിതാത്മനഃ |
ഭവേദ് വ്യർഥമിദം കാർയം രാവണാനർഥമിച്ഛതഃ || 5.2.42 ||

നഹി ശക്യം ക്വചിത് സ്ഥാതുമവിജ്ഞാതേന രാക്ഷസൈഃ |
അപി രാക്ഷസരൂപേണ കിമുതാൻയേന കേനചിത് || 5.2.43 ||

വായുരപ്യത്ര നാജ്ഞാതശ്ചരേദിതി മതിർമമ |
നഹ്യത്രാവിദിതം കിഞ്ചിദ് രക്ഷസാം ഭീമകർമണാം || 5.2.44 ||

ഇഹാഹം യദി തിഷ്യാമി സ്വേന രൂപേണ സംവൃതഃ |
വിനാശമുപയാസ്യാമി ഭർതുരർഥശ്ച ഹാസ്യതി || 5.2.45 ||

തദഹം സ്വേന രൂപേണ രജൻയാം ഹ്രസ്വതാം ഗതഃ |
ലങ്കാമഭിപതിഷ്യാമി രഘവസ്യാർഥസിദ്ധയേ || 5.2.46 ||

രാവണസ്യ പുരീം രാത്രൗ പ്രവിശ്യ സുദുരാസദാം |
പ്രവിശ്യ ഭവനം സർവം ഭക്ഷ്യാമി ജനകാത്മജാം || 5.2.47 ||

ഇതി നിശ്ചിത്യ ഹനുമാൻ സൂര്യസ്യാസ്തമയം കപിഃ |
ആചകാക്ഷേഷേ തദാ വീരോ വൈദേഹ്യാ ദർശനോത്സുകഃ || 5.2.48 ||

സൂര്യേ ചാസ്തം ഗതേ രാത്രൗ ദേഹം സക്ഷ്ഷിപ്യ മാരുതിഃ |
വൃഷഭംശകമാത്രോഥ ബഭ്രുവാദ്ഭൂതദർശനഃ || 5.2.49 ||

പ്രദോഷകാലേ ഹനുമാംസ്തൂർണമുത്പത്യ വീര്യവാൻ |
പ്രവിവേശ പുരീം രദ്യാം പ്രവിഭക്തമഹാപമാം || 5.2.50 ||

പ്രാസാദമാലാവിതതാം സ്തംഭൈഃ കാഞ്ചനസന്നിഭൈഃ |
ശാതകുംഭനിഭൈർജ്ജാലൈർഗന്ധർവനഗരോപമാം || 5.2.51 ||

സപ്തഭൗമാഷ്ടഭൗമൈശ്ച സ ദദർശ മഹാപുരീം |
തലൈഃ സ്തുടികസങ്കീർണൈഃ കാർതസ്വരവിഭൂഷിതൈഃ || 5.2.52 ||

വൈദുർയമണിചിത്രൈശ്ച മുകുതാജ്ജാലവിഭൂഷിതൈഃ |
തൈസ്തൈഃ ശുശ്രൂദിരേ താനി ഭവനാൻയത്ര രക്ഷസാം || 5.2.53 ||

കാഞ്ചനാനി വിചിത്രാണി തോരണാനി ച രക്ഷസാം |
ലങ്കാമുദ്യോതയാമാസുഃ സർവതഃ സമലങ്കൃതാം || 5.2.54 ||

അചിന്ത്യാമദ്ഭൂതാകാരാം ദൃഷ്ട്വാ ലങ്കാം മഹാകപിഃ |
ആസീദ് വിഷണ്ണോ ഹൃഷ്ടശ്ച വൈദേഹ്യാ ദർശനോത്സുകഃ || 5.2.55 ||

സ പാണ്ഡുരാവിദ്ധവിമാനമാലിനീം
മഹാർഹജാംബുനദജ്ജാലതോരണാം |
യശസിനീം രാവണബാഹുപാലിതാം
ക്ഷപാചരൈർഭീമബലൈഃ സുപാലിതാം || 5.2.56 ||

ചന്ദ്രോപി സാചിവ്യമിവാസ്യ കുർവം -
സ്താരാഗണൈർമധ്യഗതോ വിരാജൻ |
ജ്യോത്സ്നാവിതാനേന വിതത്യ ലോകാ -
നുത്തിഷ്ഠത്യേനേകസഹസ്രരശ്മിഃ || 5.2.57 ||

ശംഖപ്രഭം ക്ഷീരമൃണാലവർണ -
മുദ്ഗച്ഛമാനം വ്യവഭാസമാനം |
ദദർശ ചന്ദ്രം സ കപിപ്രവീരഃ
പോപ്സൂയമാനം സരസീവ ഹംസം || 5.2.58 ||

|| ഇത്യാർഷേ ശ്രീമദ്രാമായണേ വാൽമീകീയേ ആദികാവ്യേ സുന്ദരകാണ്ഡേ
ദ്വിതീയഃ സർഗഃ ||